

Likabehandling i föräldrapresumtion

Gifta samkönade par som skaffar barn utom landstingets regi utsätts i dag för allvarliga juridiska risker, synbarligen i onödan; risker som inte drabbar heterosexuella på samma sätt. Vi tycker inte att det är rimligt, och motionen syftar till att undanröja vad som ses som ett missförhållande.

När ett gift samkönat kvinnopar skaffar barn utanför landstingets assisterade befruktning blir enbart den kvinna som bär och föder barnet juridisk förälder. Hennes äkta maka måste närståendeadoptera barnet, vilket endast kan göras efter att barnet är fött och faderskapsutredningen lagts ned, och vanligen tar minst 2 månader. Ibland längre, då alla kommuner inte har klart för sig vad som gäller.

Närståendeadoptionen kräver också samtycke från kvinnan som burit barnet. Det innebär att om den födande kvinnan avlider eller blir så sjuk att hon inte kan föra sin talan står den ickefödande kvinnan och barnet utan laglig rätt till varandra. Det innebär också att om den bärande kvinnan lämnar sin hustru innan närståendeadoptionen gått igenom så får barnet ingen juridisk rätt till sin andra förälder, och den ickebärande kvinnan kan inte kräva vare sig vårdnad eller umgängesrätt. Om den ickebärande kvinnan lämnar sin gravida fru blir den bärande kvinnan lämnad som ensam förälder, och kan inte kräva underhåll från sin exhustru, trots att de rimligtvis gemensamt fattat beslutet att bli föräldrar.

Allt detta drabbar givetvis inte bara en av kvinnorna, utan även barnet. Och det är inte bara teoretiska risker, utan saker som faktiskt händer.

Samkönade kvinnopar kan skaffa barn utanför landstingets assisterade befruktning, till exempel genom kliniker utomlands, i privat regi i Sverige eller genom heminsemination. En stor anledning till att många väljer andra sätt än landstingets är att landstingen har lång kö (upp till två år) och inte tillåter fler barn än två. I ett gift heterosexuellt par har alla parter, den födande, barnet och den icke-bärande ett juridiskt skydd i ovan nämnda situationer eftersom den icke-bärande mannen genom föräldraskapspresumtion blir förälder, oavsett befruktningssätt.

Såvitt vi kunnat utröna finns egentligen bara ett argument till varför samkönade kvinnopar inte behandlas som heterosexuella par i detta hänseende. Vid befruktning utanför landstingets regi kan staten inte garantera att barnet kan få reda på vem dess genetiske far är. Genom att lagstiftningsmässigt göra det besvärligt att skaffa barn på annat sätt än via landstinget vill man därför stävja sådant.

Vi har i och för sig ingenting emot ambitionen att barn ska kunna få reda på vilka som är dess genetiska upphov, men det är strängt taget inte garanterat i heterosexuella äktenskap heller, och vi tycker i detta fall inte att det kan motivera gällande lagstiftning. Driften att skaffa barn är hos många stark, och landstingen kan inte i tillräcklig grad tillgodose detta för samkönade kvinnopar. Det är uppenbart att barn de facto skaffas på andra sätt, och dessa barn är inte ensamma om att inte garanteras få veta vem deras genetiske far är. Önskan att kunna garantera detta står inte i proportion till de allvarliga problem lagstiftningen orsakar.

Tilläggs kan att i England gäller redan att den ickebärande kvinnan i ett gift par automatiskt blir förälder, precis som för ett gift heterosexuellt par.

Vi yrkar

Att lagstiftningen för föräldraskapspresumtion inom samkönade par ändras så att den motsvarar den lagstiftning som gäller för heterosexuella tvåkönade par.

Att motionen skickas vidare till Centerpartiets riksstämman.

Dan Tilert
Alfred Askeljung
John Kåberg
Claes Nyberg